

Оцінюючи втрати, які бізнес поніс через вірус, можна говорити про недоотриманий компаніями прибутку. Деякі ритейлери були змушені зупинити роботу своїх магазинів, частина банківських відділень під час атаки працювала в «консультативному режимі» - це ті сфери, за якими вірус вдарив найбільш відчутно [63]. Водночас, достовірно визначити кількість компаній, що постраждали та обсяги збитків проблематично.

Загалом, наданий час в Україні створена та продовжує своє функціонування система забезпечення інформаційної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Функції та повноваження відповідних державних органів закріплені в нормативно-правових актах різного рівня – Конституції України, Законах України, Указах Президента України, Постановах Кабінету Міністрів України, інших, у т. ч. відомчих нормативних актах. Водночас, слід зазначити, що розподіл функцій між окремими суб'єктами системи та схема їх взаємодії потребують удосконалення, що є предметом подальших досліджень.

Література

1. Косоков О. М. Пріоритетні напрямки державної політики щодо забезпечення безпеки національного кіберпростору / О. М. Косоков // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних сил. – 2014. – Вип 3. – С. 127 – 130.
2. Украинская киберполиция [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://itc.ua/news/ukrainskaya-kiberpolitsiya-uroven-raskryivaemosti-kiberprestupleniy-v-strane-sostavlyaet-50-vozместit-ubyitki-udaetsya-80-postradavshih/>.
3. Хакерская атака в Украине: Полный список компаний, кого атаковал вирус Petya [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://inforesist.org/virus-petya-polnyi-spisok-kompaniy/>.
4. Petya никого не пожалел. Последствия супер-вируса [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://korrespondent.net/ukraine/3865867-Petya-nykoho-ne-pozhalel-posledstviya-super-vyirusa>.

УДК 657.1

Стовпова Анна Сергіївна

аспірант,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»,

email: annastovpovaya@gmail.com

КРИПТОВАЛЮТИ “БІТКОЇН” ТА “ЕТЕР” ЯК МОЖЛИВИЙ ОБ’ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ

Поширення такого явища сучасної економіки як криптовалюти поставило проблемні запитання для багатьох фахівців: економістів, юристів та бухгалтерів. Що таке криптовалюта для цілей бухгалтерського обліку – це питання уже ставилося перед професійними організаціями бухгалтерів, наприклад, австралійською (AASB) та Міжнародною радою зі стандарті фінансової звітності (IASB). Обговорення було і в раді з бухгалтерського обліку США (FASB). Отже, дане питання актуальне та потребує відповіді на питання, чи можуть криптовалюти бути об'єктом бухгалтерського обліку, а якщо так, то як його класифікувати, що це за об'єкт?

У світових криптовалют лідирують 2 валюти: біткоїн (Bitcoin) та ефір або етер (Ether). Остання часто ще зустрічаються під назвою ефіріум чи Етеріум (Ethereum), однак, насправді це назва самої платформи, а не валюти. Так, станом на сьогодні вони мають наступні показники – табл. 1.

Таблиця 1

Показники рейтингу перших 4-х світових криптовалют станом на 29.09.2018 року

(складено за [1])

№	Назва валюти	Позначення на біржах	Ціна, \$	Курс по відношенню до біткоїна, біткоїн/криптовалюта	Курс по відношенню до гривні, грн/криптовалюта	Капіталізація, \$
1	Bitcoin	BTC	6528.93	1,0	184731	112 915 208 341
2	Ethereum	ETH	217.44	0.03336651	6159	22 233 849 960
3	XRP	XRP	0.53	0.00008167	15	21 235 406 192
4	Bitcoin Cash	BCH	520.43	0.0798624	14758	9 042 277 481

Як бачимо з таблиці 1, етер та біткоїн лідирують по капіталізації (рейтинг в таблиці 1 побудований саме на капіталізації). Наступна за рейтингом валюта – XRP – не дотягує аж 1 млрд \$ до валюти етер. Щодо ціни, то етер обходять лише Bitcoin, Bitcoin cash та ще одна менш відома валюта – Maker (ціна 466,25 \$, але за капіталізацією тільки 28 позиція рейтингу [1]). Капіталізація в даному випадку – це загальна вартість валюти (на неї впливають кількість випущеної валюти та ціна за 1 одиницю).

Які ж відмінності між біткоїном та етером? Попередньо слід з'ясувати певні технічні деталі. Основними для біткоїна є (на основі [2]):

- для здійснення транзакції збираються спеціальні блоки інформації, кожен з них має номер. Все це пересилається до всіх інших учасників системи для перевірки. Якщо помилок немає й перевірка пройдена, то кожен учасник записує інформацію блока (тобто інформацію про транзакцію) в свій екземпляр бази даних. Тільки після цього здійснюється операція (транзакція). Такий процес триває близько 10 хвилин;
- виходячи з попереднього нюансу – біткоїн являє собою не більше ніж механізм здійснення транзакцій, де на кожен операцію задіяний кожен учасник. Це електронна грошова система за схемою “рівний до рівного” (peer to peer);
- генерування біткоїнів обмежене загальною можливою їх кількістю (21 млн).

Якраз за цими напрямками й відрізняється етер. Її особливості й одночасно технічні відмінності від біткоїна:

- для здійснення транзакції не потрібна згода третіх сторін, транзакція відбувається значно швидше (за 14 секунд);
- загальна можлива кількість етерів не обмежується, однак лімітується по рокам;
- головна відмінність – Етеріум є чимось на зразок операційної системи, яка оперує так званими “смарт-контрактами”. Для створення цих контрактів необхідна оплата, яка здійснюється етерами. Розумні контракти, написані у формі електронного протоколу дозволяють слідувати в автоматичному режимі за виконанням угоди та штрафувати учасників за порушення, їх можна укладати без посередників й без фізичної присутності учасника.

З попереднього випливає, що етер та система Етеріум є чимось більшим, ніж просто гроші чи грошова система. Це багатофункціональна платформа, яка побудована на технології блокчейн.

Навколо цих технічних особливостей й постають питання, які характеризують дані криптовалюти як потенційні об'єкти бухгалтерського обліку. Їх зведено до табл. 2.

Таблиця 2

Характеристика біткоїна та етера як потенційних об'єктів бухгалтерського обліку

№	Питання	Bitcoin	Ethereum
1	Мета придбання, строк використання валюти?	Основна мета – отримання доходу через приріст вартості з подальшим продажем (інвестиційний дохід). Також здійснення оплати біткоїном.	2 основні мети: оплата укладення смарт-контрактів та отримання інвестиційного доходу). Також можлива оплата транзакцій.
2	Основний спосіб надходження економічних вигод від валюти?	Інвестиційний дохід.	Інвестиційний дохід та отримання вигод від використання смарт-контрактів (економія у порівнянні зі звичайними угодами на нотаріусах, юристах і т.п.)
3	Можливий об'єкт в бухгалтерському обліку	Фінансова інвестиція, еквіваленти грошових коштів.	Фінансова інвестиція, еквіваленти грошових коштів, нематеріальні активи (щодо смарт-контрактів)

Як висновок, можна сказати, що недоліками обох валют при розгляді їх як можливих активів для цілей бухгалтерського обліку є постійна зміна їх вартості, що ставить питання про достовірність її визначення, а також питання подальшої ліквідності такого активу. Можливість достовірної оцінки є однією з вимог щодо визнання активу за МСФЗ (другий критерій – актив має бути контрольованим). Спільним також є тенденція до використання обох криптовалют як джерел приросту капіталу, тобто як фінансових інвестицій, а не як повноцінних засобів платежу. Щодо різниці між Bitcoin та Ethereum, то використання останнього може поставити питання про визнання певних нематеріальних активів на базі смарт-контрактів.

Питання визнання та класифікації (фінансова інвестиція, еквіваленти грошових коштів чи нематеріальні активи) та чи взагалі це можуть бути об'єкт бухгалтерського обліку потребує ретельнішого дослідження.

Література

1. 100 Top Cryptocurrencies [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://bitcoinnews.blog/cryptocurrencies>;
2. IFRS. Accounting for crypto-assets. EY research paper [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ey.com>.